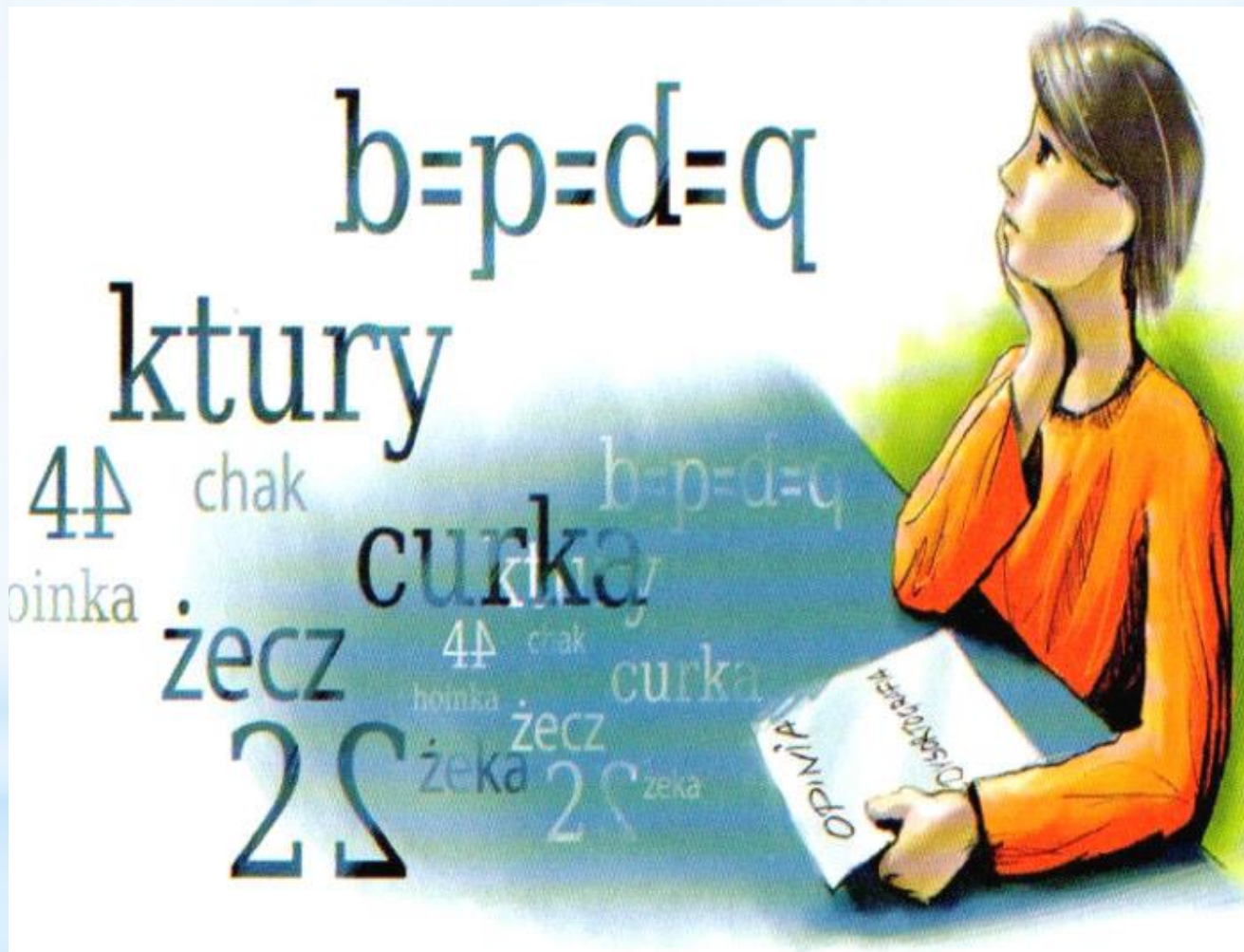

DYSLEKSJA

DYSLEKSJA ROZWOJOWA

Termin „**dysleksja**” wywodzi się z języków greckiego i łacińskiego, w których przedrostek **dys** - oznacza brak czegoś, trudność, niemożność, a czasownik **lego** znaczy czytam.

Dysleksja rozwojowa - zespół specyficznych trudności w uczeniu się czytania i pisania, w uproszczonej formie dysleksja.

Określenie: specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu podkreśla, że występują one u dzieci o prawidłowej inteligencji

Określenie - **rozwojowa** oznacza, wskazuje, że trudności w istnieją od urodzenia, a nie są nabyte w późniejszym okresie życia.

Symptomy występują na każdym etapie rozwojowym. Powinno się je dostrzec już w wieku przedszkolnym i wczesno szkolnym, choć wówczas jeszcze zazwyczaj mówi się o ryzyku dysleksji.

Zaburzenia dyslektyczne:

Dysortografia - trudności w nabywaniu umiejętności poprawnego pisania, może się ona objawiać ciągłym popełnianiem błędów ortograficznych, nawet przy znajomości poszczególnych zasad pisania

Dysgrafia - czyli niski poziom graficzny pisma. Litery pisane przez dziecko są koślawe, różnej wielkości i często są na niewłaściwej wysokości.

Dyskalkulia - czyli problemy w matematyce. Dzieci z dyskalkulią mają zwykle kłopoty z pojęciem liczby, porównywaniem liczebności zbiorów, ocenianiem co jest większe a co mniejsze i tak dalej.

DIAGNOZA DYSLEKSJI

Diagnozę dysleksji rozwojowej stawia się, gdy stwierdzono:

- ✓ prawidłowy rozwój umysłowy;
- ✓ opóźnienia w rozwoju funkcji słuchowo-językowych wzrokowo-przestrzennych, ruchowych i integracji tych funkcji, które stanowią podstawę do wykształcenia się umiejętności czytania i pisanania;
- ✓ wczesne występowanie trudności w nauce czytania i pisanania;
- ✓ że trudności te są nasilone i długotrwałe oraz nie ustępują one po podjęciu terapii pedagogicznej.

co dysleksją nie jest

Nie rozpoznaje się dysleksji rozwojowej, gdy trudności w czytaniu i pisaniu:

- ✓ są jedynie wynikiem złego funkcjonowania narządów zmysłu (niedosłuchem lub wadą wzroku);
- ✓ należą do zespołu symptomów inteligencji niższej niż przeciętna, upośledzenia umysłowego;
- ✓ są skutkiem schorzenia neurologicznego (mózgowe porażenie dziecięce, epilepsja);
- ✓ są wyłącznie wynikiem zaniedbania środowiskowego i błędów dydaktycznych.

skala problemu

Dysleksja rozwojowa obejmuje:

10% - 15% populacji, która wykazuje umiarkowane nasilenie, w tym 3% - 4% populacji to głęboka dysleksja.

Statystycznie w każdej klasie liczącej średnio 24 osoby można spotkać 4-6 dzieci ze specyficznymi trudnościami w nauce.

Przyczyny

koncepcja genetyczna – czynnikiem patogennym są geny przekazywane z pokolenia na pokolenie,

koncepcja organiczna – mikrouszkodzenia centralnego układu nerwowego, nabyte w różnych okresach rozwoju, a zwłaszcza w okresie płodowym, okołoporodowym lub w bardzo wczesnym dzieciństwie.

konceptje neurofizjologiczne - dominacji mózgowej jednej lub drugiej półkuli mózgowej.

błędy dydaktyczne - brak opanowania podstawowych technik czytania i pisania

zaburzenia emocjonalne - spowodowanych przez lęk i stres, urazy psychiczne,

Typy dysleksji:

dysleksja typu wzrokowego, u podłoża leżą zaburzenia percepcji i pamięci wzrokowej powiązane z zaburzeniami koordynacji wzrokowo-ruchowej i ruchowo-przestrzennej;

dysleksja typu słuchowego uwarunkowana zaburzeniami percepcji i pamięci słuchowej dźwięków mowy, najczęściej powiązana z zaburzeniami funkcji językowych;

dysleksja integracyjna- poszczególne funkcje nie wykazują zakłóceń, natomiast zaburzona jest koordynacja, czyli występują zaburzenia integracji percepcyjno-motorycznej;

dysleksja typu mieszanego, gdy występują jednocześnie zaburzenia w percepcji i pamięci słuchowej, pamięci i percepcji wzrokowej, wyobraźni przestrzennej;

Wiek przedszkolny 3-5 lat - objawy „ryzyka dysleksji”

- opóźniony rozwój ruchowy
- mała sprawność ruchowa całego ciała, a szczególnie rąk (słabo biega, trudności w utrzymaniu równowagi, zapinaniu guzików, nawlekaniu koralików, trzymaniu kredki)
- słaba koordynacja wzrokowo-ruchowa opóźniony rozwój mowy
- zaburzenia postrzegania wzrokowego i pamięci wzrokowej

Wiek 6-7 lat (klasa 0)

- trudności z wymową
- trudności w zapamiętywaniu wierszyków i piosenek
- trudności w odróżnianiu podobnych głosek, wydzielaniu i łączeniu sylab
- trudności w wyróżnianiu elementów z całości
- trudności orientacji w czasie (pory roku, dnia, godziny)
- trudności w rysowaniu i odtwarzaniu figur oraz wzorów
- wadliwa wymowa (przekręcanie, przestawianie, notoryczne błędy gramatyczne)
- trudności w nauce czytania
- brak lateralizacji (oburęczność, mylenie prawej i lewej ręki)
- mała sprawność manualna (wiązanie sznurowadeł, trzymanie nożyczek, sztućców)
- opóźnienie orientacji w schemacie ciała

Wiek wczesnoszkolny I-III klasa

- utrzymywanie się i pogłębianie powyższych trudności
- mała sprawność ruchowa (nie potrafi jeździć na dwukołowym rowerze, łyżwach, nartach, problemy z samoobsługą)
- utrzymująca się oburęczność
- zaburzenia koordynacji czynności ręki i oka
- trudności w zapamiętywaniu nazw, dat, liczb, tabliczki mnożenia
- mylenie liter
- opuszczanie, przestawianie, dodawanie liter i sylab
- trudności z pisownią
- brzydkie pismo i rysunek

Wiek starszy szkolny (powyżej klasy IV)

- stopniowe zmniejszanie się lub ustępowanie trudności w czytaniu
- ograniczanie się trudności w pisaniu często tylko do dużej ilości błędów ortograficznych i brzydkiego pisma
- uogólnianie się trudności szkolnych na inne przedmioty nauczania
- trudności w nauce języków obcych

Objawy dysleksji rozwojowej w pisaniu

- trudności z utrzymaniem pisma w liniaturze zeszytu
- trudności w przepisywaniu
- trudności w pisaniu ze słuchu
- mylenie liter **b-p, d-b, d-g, u-n, m-w, n-w** (inwersja statyczna) **s-z, dz-c, sz-s, o-a, ł-l,**
- trudności w pisaniu wyrazów ze zmiękczeniami, dwuznakami, głoskami tracącymi dźwięczność
- nieróżnicowanie **ę-en-e, ą-om**
- opuszczanie drobnych elementów liter, gubienie liter, opuszczanie końcówek i części wyrazów
- opuszczanie litery **y**
- przestawianie liter w wyrazach (inwersja dynamiczna)
- przestawianie szyku dyktowanych wyrazów
- błędy ortograficzne wynikające ze słabszej pamięci wzrokowej
- zniekształcanie graficznej strony pisma
- wolne tempo pisania
- niewłaściwe stosowanie małych i wielkich liter
- trudności w różnicowaniu wyrazów podobnie brzmiących (np. bułka – półka)
- złe rozmieszczenie pracy pisemnej w przestrzeni
- brak lub niewłaściwe stosowanie interpunkcji

Objawy dysleksji rozwojowej w czytaniu

- wolne tempo, niepewne, "wymęczone"
- błędy w czytaniu: zamiana liter, opuszczanie liter, zamiana brzmienia, nieprawidłowe odczytywanie całych wyrazów
- trudności we właściwej intonacji czytanej treści – zbyt duża koncentracja na technice obniża rozumienie czytanej treści
- rozpoznawanie napisów po cechach przypadkowych – zgadywanie
- opuszczanie linii lub odczytanie jej ponownie, gubienie miejsca czytania
- opuszczanie całego wiersza
- zmiana kolejności liter i wyrazów
- przestawianie liter w wyrazie, co zmienia jego sens
- niechęć do czytania, zwłaszcza głośnego
- trudności w dzieleniu dłuższych wyrazów na sylaby i syntezie sylab
- trudności w wyszukaniu najistotniejszej myśli w tekście
- tzw. hiperrleksja: czytanie płynne, w dobrym tempie, bezbłędne, jednak bez rozumienia treści

Objawy dysleksji

Matematyka

Arytmetyka:

- błędne zapisywanie i odczytywanie liczb wielocyfrowych (z wieloma zerami lub miejscami po przecinku),
- trudności z dodawaniem w pamięci, nieprawidłowa organizacja przestrzenna zapisu działań matematycznych, przekształcania wzorów,
- odwrotne zapisywanie znaków nierówności, - nieprawidłowe odczytywanie treści w zadaniach tekstowych,
- nieprawidłowe sporządzanie wykresów funkcji.

Geometria:

- trudności z zadaniami angażującymi wyobraźnię przestrzenną, - niski poziom graficzny wykresów i rysunków.

Języki obce - trudności podobne jak w języku polskim:

- ubogie słownictwo,
- zniekształcanie wyrazów mało znanych,
- przy czytaniu długo utrzymuje się technika literowania,
- występują kłopoty z syntezą dźwięków,
- w czytaniu nie uwzględniane są znaki przestankowe,
- błędy w czytaniu: mylenie wyrazów o podobnym brzmieniu,
- zniekształcanie słów,
- błędy typu fonetycznego – fonetyczna deformacja słów,
- szczególne trudności w pisaniu ze słuchu wynikające z kłopotów z dokonaniem prawidłowej analizy dźwiękowej dyktowanych wyrazów,
- trudności z wyodrębnieniem wyrazów ze zdań, z zapisaniem wyrazów nieznanymi,
- zmiana kolejności wyrazów w zdaniu;
- trudności z opanowaniem nowych obrazów graficznych wyrazów,
- trudności z prawidłową wymową,
- trudności z prawidłowym zapisem wyrazów.

Geografia, przyroda

- trudność z orientowaniem się na mapie,
- kłopoty z zapamiętaniem kierunków na mapie: prawo, lewo, północ, południe, wschód, zachód,
- trudności w określaniu stron świata.

Historia

- mylenie wydarzeń chronologicznych,
- trudności z wiązaniem faktów historycznych i zapamiętaniem kolejności ich następowania w czasie,
- trudności z zapamiętywaniem dat, nazw miast, długich, wieloczłonowych nazw i pojęć.

Biologia

- trudności z opanowaniem terminologii (dłuższe nazwy, nazwy łacińskie), problemy z organizacją przestrzenną schematów i rysunków, trudności z zapisem i zapamiętaniem łańcuchów reakcji biochemicznych, trudności z opanowaniem systematyki (hierarchiczny układ informacji).

Chemia

- nieprawidłowe zapisywanie łańcuchów reakcji chemicznych, problemy z opanowaniem terminologii (np. nazwy i symbole pierwiastków i związków chemicznych), trudności z zapamiętywaniem danych zorganizowanych przestrzennie (np. tablica Mendelejewa).

Wychowanie fizyczne

- błędne rozumienie instrukcji ćwiczeń spowodowane słabą orientacją w schemacie ciała i przestrzeni,
- obniżona sprawność ruchowa, powoduje ona problemy w wykonywaniu ćwiczeń,
- kłopoty z rozróżnianiem kierunków prawo-lewo, góra-dół,
- na lekcji w- f dzieci te są niezdarne, wolniejsze od innych dzieci - nie łapią piłki, nie mogą trafić do celu, źle wykonują konkretne polecenia (np. wykonujemy obrót przez prawe ramię).

Plastyka, technika

- kłopoty z majsterkowaniem, lepieniem, wycinaniem, szyciem, kreśleniem, malowaniem,
- trudności w robótkach ręcznych,
- trudności w rysunku technicznym.

Muzyka

- trudności w czytaniu i pisaniu nut identyczne, jak w czytaniu i pisaniu słów (obie te umiejętności posługują się symbolami i dźwiękami).

Uczenie się czynności użytecznych w życiu codziennym a dysleksja

- ❑ trudności z wypowiedaniem się i artykulacją złożonych wyrazów (spooneryzmy - przejęzyczenia, przekręcenia nazwisk i nazw),
- ❑ trudności ze zautomatyzowaniem własnego podpisu,
- ❑ trudności z wypełnianiem formularzy,
- ❑ problemy z nauczeniem się prowadzenia samochodu,
- ❑ problemy z nauczeniem się układów tanecznych na kursie tańca, zapamiętywanie nazw i danych stanowiących sekwencje,
- ❑ trudności z zapamiętaniem i dokładnym przekazaniem informacji odebranych przez telefon,
- ❑ trudności z płynnym wymienieniem wszystkich nazw miesięcy, w prawidłowej oraz odwróconej kolejności.

LICZBY

- mylenie numerów, na przykład autobusów, takich jak 95 i 59, 6 i 9,
- mylenie kolejności cyfr przy wybieraniu numeru telefonicznego,
- mylenie dat i godzin (stąd wynikają nieporozumienia towarzyskie),
- trudności z zapamiętaniem numerów telefonów, danych liczbowych.
- orientacja w czasie i przestrzeni,
- kłopoty z planowaniem, organizacją i zarządzaniem czasem, materiałami oraz zadaniami,
- trudności z odróżnianiem strony prawej od lewej,
- kłopoty z czytaniem mapy lub z orientowaniem się w nieznanym terenie.

Problemy emocjonalne w dysleksji

Stały brak sukcesu w nauce prowadzi do:

- brak wiary we własne możliwości
- poczucie małej wartości
- napięcie i lęk towarzyszący uczniowi w sytuacjach zadaniowych
- spadek motywacji do nauki
- pogorszenie efektów pracy
- zaburzenia nerwicowe i trudności wychowawcze (lęk, niepokój, napięcie, objawy somatyczne itp.)

Pomoc uczniowi dyslektycznemu w przezwyciężaniu trudności psychicznych

- Podkreślaj jego nawet najmniejsze sukcesy
- Dbaj, by nie tracił poczucia własnej wartości
- Unikaj porównywania z innymi uczniami
- Pomagaj budować pozytywny wizerunek własnej osoby
- Broń przed ośmieszeniem ze strony rówieśników

Z dysleksji nie można się „wyleczyć”, nie można też z niej „wyrosnąć”.

Dysleksja zostaje na całe życie, ale można nauczyć się z nią sobie radzić.

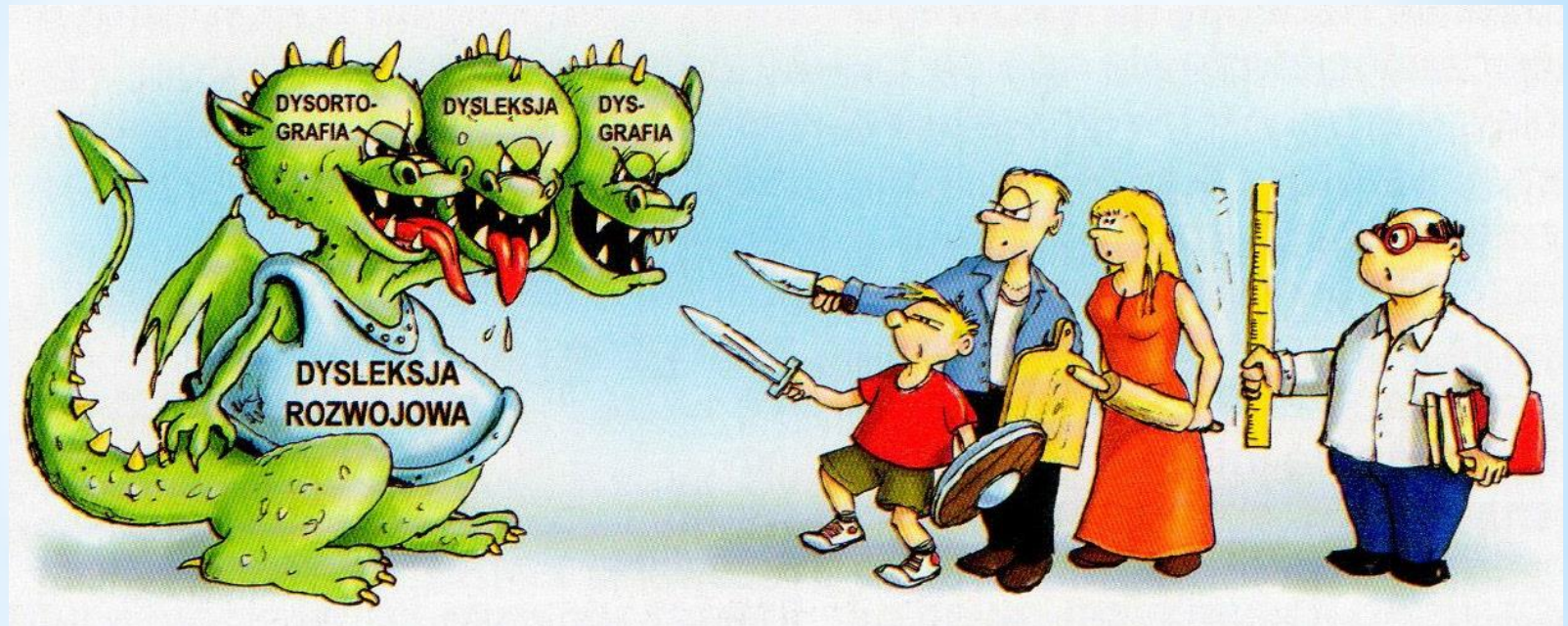
Osoby z dysleksją to często indywidualiści o ponadprzeciętnej inteligencji i wyjątkowych uzdolnieniach

Idności.

ierdzenie dysleksji rozwojowej często staje się...

OPINIA stwierdzająca dysleksję nie jest ostatnim, ale pierwszym krokiem na drodze do pokonania trudności

Ważna jest współpraca między rodzicami, nauczycielami i uczniem

Obowiązki rodziców i uczniów ze stwierdzoną dysleksją

1. Rodzice ucznia z dysleksją muszą nabrać przekonania o konieczności i celowości stałej pracy z dziećmi z dysleksją rozwojową w celu umożliwienia im wyrównania szans edukacyjnych.

2. Rodzice, wiedząc, że problem dysleksji może pogłębiać się w wyniku zaniedbania dydaktycznego, muszą świadomie podjąć współpracę ze szkołą oraz pracować nad trudnościami w domu, ponieważ praca terapeutyczna bez współpracy rodziców jest niewykonalna.

3. Rodzice w trosce o prawidłowy rozwój psychofizyczny swojego dziecka powinni wypełniać zalecenia zawarte w opinii psychologiczno-pedagogicznej

1. Uczeń z dysleksją, chcąc korzystać z udogodnień wynikających z praw np. możliwości dostosowania wymagań na poszczególnych przedmiotach szkolnych, ma obowiązek wykazania się przed nauczycielem swoją pracą nad przewyciężaniem trudności. Oznacza to, że w pewnym zakresie wymagania wobec niego powinny być zwiększone.

2. Prawa uczniów z dysleksją to nie przywileje ani zwolnienie od pracy, lecz stworzenie właściwych warunków do uczenia się dziecka i pracy nad swoim problemem.

$$1+1=2$$

Wskazówki do pracy w domu

Uczenie organizuj metodą „małych kroków”.

- ułatwiał dziecku tworzenie struktur informacyjnych - nowe informacje połącz z tym, co jest dziecku znane.
- Dbaj, aby dziecko wykonywało dokładnie i poprawnie wszelkie polecenia.
- Staraj się zainteresować dziecko tym, czego się uczy.
- Pamiętaj, że uczenie się osób z dysleksją wymaga niezmiernie wielu ćwiczeń, powtórzeń, niekiedy kilkaset razy więcej niż przeciętnie. Wielokrotne powtórzenia trzeba stosować w sposób urozmaicony, aby jak najmniej nużyły dziecko. Pamiętaj: „raz” nigdy nie wystarcza.
- Wytwórz u dziecka poczucie odpowiedzialności za wykonaną pracę przez wykształcenie nawyku jej kontrolowania i poprawiania.
- Staraj się pracować z dzieckiem twórczo, w sposób najbardziej niekonwencjonalny, interesujący.
- Stosuj dużą liczbę wzmocnień (pochwał, nagród rzeczowych lub miłych wydarzeń). Niektóre z nich wcześniej ustal jako nagrody i określ zasady ich przyznawania.
- Wykorzystuj uczenie wielozmysłowe przez zaangażowanie możliwie wszystkich zmysłów, co pozwala na łączenie informacji odebranych wszystkimi drogami (kanałami) zmysłowymi zaangażowanymi w uczenie

Jak dobrze zorganizować naukę w domu dziecka z dysleksją?

Wdrażamy porządek i stały rozkład dnia (ta sama pora wstawania, spożywania posiłków, wykonywania obowiązków, kładzenia się spać). Dziecku daje to poczucie spokoju i ładu. Jego organizm, zwłaszcza układ nerwowy, ma czas na regenerację.

Planujemy z wyprzedzeniem wszystkie sprawy dodatkowe (nieujęte w rozkładzie dnia), w których dziecko będzie uczestniczyć.

Dyskretnie przypominamy dziecku o jego obowiązkach.

Dajemy dziecku czas na odpoczynek po szkole, lecz odrabianie lekcji powinno się odbywać po niezbyt długiej przerwie. Tuż przed rozpoczęciem pracy niech wykona kilka ćwiczeń ruchowych przy muzyce.

Stwarzamy dziecku warunki do dobrej koncentracji uwagi podczas odrabiania lekcji.

Trzeba ograniczyć silne bodźce, czyli unikać głośnej muzyki, włączonego telewizora, radia, głośnego rozmawiania itp. Wokół stołu do odrabiania lekcji nie eksponujemy obrazków, maskotek, zabawek, by nie rozpraszać dziecka.

Przykłady ćwiczeń w czytaniu i pisaniu (za: M. Bogdanowicz, *Recepty na dobre czytanie i pisanie. Jak pomóc dziecku z dysortografią*)

Czytanie na raty

Uczeń młodszy

- Dziecko czyta na głos - zależnie od możliwości: od jednej lub kilku linijek tekstu do 1/2 strony,
- Dziecko czyta razem z Dorosłym na głos ("chórem", dorosły nieco ciszej) - dwa razy więcej, np. od dwóch linijek do 1 strony, □
- Dorosły - czyta dziecku na głos - trzy razy więcej, np. od trzech linijek do 3 stron,
- Dziecko czyta samo po cichu - cztery razy więcej, np. od 4 linijek do 4 stron; powtórka całego cyklu
- Streszczenie przeczytanego tekstu (ustne - opowiadanie lub pisemne - w formie planu czy wypracowania) lub dyskusja nad tekstem

Przykłady ćwiczeń w czytaniu i pisaniu (za: M. Bogdanowicz, **Recepty na dobre czytanie i pisanie. Jak pomóc dziecku z dysortografią**)

Uczeń starszy

- Dziecko czyta na głos - zależnie od możliwości: od ok. 1/2 strony,
- Dorosły - czyta dziecku na głos - trzy razy więcej, ok. 3 stron; dobrze, jeżeli dziecko w tym czasie śledzi tekst wzrokiem,
- Dziecko czyta samo po cichu - cztery razy więcej: ok. 4 stron; powtórka całego cyklu
- Streszczenie przeczytanego tekstu (ustne - opowiadanie lub pisemne - w formie planu czy wypracowania) lub dyskusja nad tekstem,
- Podsumowanie przeczytanego rozdziału - streszczenie rozdziału i dyskusja nad wybranymi problemami.

Dyktando w 10 - punktach:

- utrwała znajomość zasad pisowni,
- wytwarza nawyk stałego przywoływania zasad ortograficznych podczas pisania,
- wytwarza nawyk stałego sprawdzania napisanego tekstu, a tym samym dziecko ma poczucie odpowiedzialności za napisany tekst.

Dyktando w 10 punktach - z komentarzem ortograficznym

Punkt 1. Umowa.

Umów się z dzieckiem, że codziennie będziecie robić dyktando obejmujące zawsze tylko 3 zdania. Wymyślcie wspólnie nagrodę po każdym tygodniu pracy.

Punkt 2. Wybór tekstu

Zaznacz w książce dziecka 3 zdania i przeczytaj na głos pierwsze zdanie.

Punkt 3. Komentarz ortograficzny

Dziecko powtarza zdanie i omawia pisownię każdego wyrazu (podaje zasady pisowni, poszukuje uzasadnienia pisowni).

Punkt 4. Zapisywanie

Dziecko zapisuje zdanie (podobnie postępuje z następnymi zdaniami).

Punkt 5. Kontrola I - dziecko

Dziecko samodzielnie sprawdza cały napisany tekst.

Punkt 6. Kontrola 2 - dorosły

Dorosły sprawdza tekst. Jeżeli znajdzie błędy, podaje ich liczbę.

Punkt 7. Kontrola 3 – dziecko

Dziecko ponownie sprawdza tekst z pomocą słownika ortograficznego.

Punkt 8. Kontrola 4 - dorosły

Dorosły sprawdza poprawiony tekst. Jeżeli nadal są błędy, wskazuje tekst -wzór, z którego dyktował zdania.

Punkt 9. Kontrola 5 - dziecko

Dziecko porównuje napisany tekst ze wzorem i ostatecznie poprawia błędy.

Punkt 10. Poprawa

Dziecko opracowuje błędnie napisane wyrazy (np. podaje zasady pisowni, wyrazy pokrewne, odmienia wyraz przez przypadki, wymienia na inne formy).

Tygodniowe ćwiczenia poprawnej pisowni - samodzielna praca starszych uczniów

- I. Przygotowanie
- Załóż zeszyt do ćwiczeń ortograficznych.
- Powtórz i utrwal zasady pisowni.
- Na końcu zeszytu załóż "Słowniczek trudnych wyrazów".

II. Pisanie z pamięci - co dzień

Przeczytaj uważnie wybrany przez siebie, lub wskazany przez nauczyciela fragment tekstu (ok. 4-5 zdań niezbyt długich, po ok. 5 wyrazów w zdaniu). Przeczytaj pierwsze zdanie, zapamiętując tekst i pisownię wyrazów. Uzasadnij pisownię trudnych wyrazów. Powiedz tekst z pamięci. Przeczytaj powtórnie zdanie sprawdzając, czy dobrze zapamiętałeś. Napisz tekst z pamięci. Sprawdź zapis i nanieś poprawki. Porównaj zapis ze zdaniem wzorcowym i nanieś poprawki. Zakryj zdanie wzorcowe i napisane. Napisz powtórnie to samo zdanie. Sprawdź zapis.

III. Poprawa błędów

- Wypisz wyrazy, w których popełniłeś błędy i uzasadnij poprawną pisownię.
- Wyrazy te zastosuj w krzyżówce. Ułóż z nimi zdania.
- Utwórz rodzinę wyrazów pokrewnych. Wykonaj ćwiczenie utrwalające pisownię.
- Wpisz je do "Słowniczka trudnych wyrazów" (na końcu zeszytu).

IV. Sprawdzian - co tydzień

- Pracuje codziennie, zapisując datę przy wykonanych ćwiczeniach.
- Po tygodniu ćwiczeń poproś kogoś, aby podyktował ci zdania, które codziennie pisałeś.
- Sprawdź, o ile błędów mniej zrobiłeś niż poprzednio i popraw je (wg wzoru).

Dekalog dla rodziców dzieci dyslektycznych

opr.: prof. dr hab. *Marta Bogdanowicz*

NIE

„nie czynь bliźniemu, co Tobie niemiłe,,

1. Nie traktuj dziecka jak chorego, kalekiego, niezdolnego, złego lub leniwego.
2. Nie karz, nie wyśmiewaj dziecka w nadziei, że zmobilizujesz je to do pracy.
3. Nie łudź się, że dziecko "samo z tego wyrośnie", „weźmie się w garść", „przysiadzie fałdów" lub że ktoś je z tego „wyleczy".
4. Nie spodziewaj się, że kłopoty dziecka pozbawionego specjalistycznej pomocy ograniczą się do czytania i pisania i skończą się w młodszych klasach szkoły podstawowej.
5. Nie ograniczaj dziecku zajęć pozalekcyjnych, aby miało więcej czasu na naukę, ale i nie zwalniaj go z systematycznych ćwiczeń.

TAK

„strzeżonego Pan Bóg strzeże”.

6. Staraj się zrozumieć swoje dziecko, jego potrzeby, możliwości i ograniczenia, aby zapobiec trudnościom szkolnym.

7. Spróbuj jak najwcześniej zaobserwować trudności dziecka: na czym polegają i co jest ich przyczyną. Skonsultuj się ze specjalistą (psychologiem, pedagogiem, logopedą).

8. Aby jak najwcześniej pomóc dziecku:

- zaobserwuj w codziennej pracy z dzieckiem, co najskuteczniej mu pomaga,
- korzystaj z odpowiedniej literatury i fachowej pomocy nauczyciela - terapeuty (w formie terapii indywidualnej i grupowej),
- bądź w stałym kontakcie z nauczycielem i pedagogiem szkolnym.

9. Bądź życzliwym, pogodnym, cierpliwym przewodnikiem i towarzyszem swego dziecka w jego kłopotach szkolnych.

10. Chwal i nagradzaj dziecko nie tyle za efekty jego pracy, ile za włożony w nią wysiłek. Spraw, aby praca z dzieckiem była przyjemna dla was obojga.

Podstawowe formy ćwiczeń poprawnego pisania to:

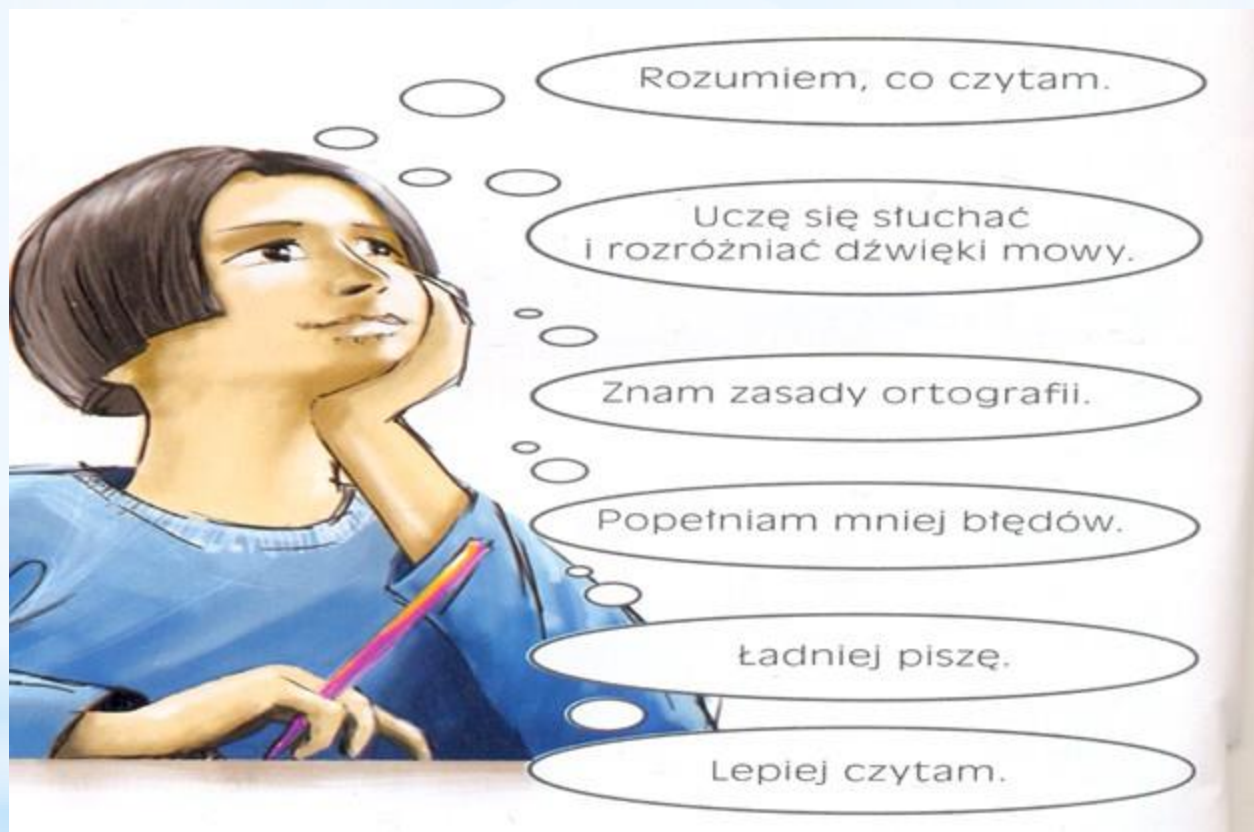
- przepisywanie,
- pisanie z pamięci,
- pisanie ze słuchu.

Należy pamiętać, iż ćwiczenia w czytaniu powinno się łączyć z ćwiczeniami w pisaniu. Ponadto należy zwracać uwagę na:

- kierunek pisania od strony lewej do prawej i sposób pisania liter z zastosowaniem wzorców,
- omówienie pisowni wyrazów "trudnych", by nie utrwały się w pamięci wzrokowej nieprawidłowe obrazy graficzne wyrazów,
- prawidłową postawę ciała i sposób trzymania przyborów,
- czas trwania ćwiczeń w pisaniu dostosowaniem do możliwości percepcyjnych dziecka, koncentracji uwagi i odporności psychicznej.

Należy usuwać wyrazy niepoprawnie napisane tak, by uczeń nie przyswajał sobie w pamięci wzrokowej ich wadliwego obrazu graficznego poprzez:

- całkowite zamazanie wyrazów z błędem i napisanie ich u góry w sposób poprawny,
- naklejanie pasków poprawnie napisanych wyrazów w miejsce wyrazów z błędem,
- zaznaczanie na marginesie liczby słów błędnie napisanych
- dzieci same je znajdują poprzez porównanie z tekstem poprawnie napisanym.

Rozumiem, co czytam.

Uczę się słuchać
i rozróżniać dźwięki mowy.

Znam zasady ortografii.

Popetniam mniej błędów.

Ładniej piszę.

Lepiej czytam.

PO PIERWSZE
NAUCZ SIĘ
ROZPOZNAWAĆ
SYMPTOMY
RYZYKA
DYSLEKSJI

PO DRUGIE
PROFILAKTYKA

PO TRZECIE
ZWRÓĆ UWAGĘ NA EMOCJE
SWOJEGO DZIECKA

Literatura

M. Bogdanowicz Ryzyko dysleksji, Harmonia, Gdańsk 2004 M. Bogdanowicz Trudne litery b-d-g-p Harmonia, Gdańsk 2005 M. Bogdanowicz A. Andryjanek Uczeń z dysleksją w szkole Gdynia 2004 M. Bogdanowicz Dni tygodnia, pory roku, miesiące, Harmonia, Gdańsk 2005 W. Brejniak Dysleksja, Warszawa 2005 G. Krasowicz Język, czytanie i dysleksja Agencja Wydawniczo - Handlowa Lublin 1997 E. Kujawa, M. Kurzyna Metoda 18 struktur B. Zakrzewska Trudności w czytaniu i pisaniu